

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Marianne Arhancet Üthürri

*Atharratze-
Sorholuze,
Zuberoa (1922)*

Aurkibidea

Biografia

Atharratzen bizi izana beti,
Madalena auzoan. Lehen
senarra Bigarren Mundu
Gerran hil zuten, eta
berantago ezkondu zen Pierra
Arhancetekin. Laborantzan
aritu da beti. Ogia berak
egiten zuen etxeko labean,
larunbatetan.

Zintak

ATH-001

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aire, Xan - Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-02-16
- **Iraupena:** 83 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Zigorra eskolan euskaraz egiteagatik

- **Erref:** ATH-001/003
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:06:30. **Bukatu:** 00:08:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Hitz egiten, irakurtzen eta idazten ikasten zuten eskolan. "Aharran", borrokan, ere bai. Irakasleak jo egiten zituen euskaraz eginez gero erregela batez. Edo eta makila bat ematen zitzaion egiten zuenari, eta hark beste bati pasatu behar zion. Zigorra besoak zabalik egotea izaten zen. Etxean ez zuten ezer esaten, badaezpada ere.

2. Ardia, behiak, txerriak..., denetik etxean

- **Erref:** ATH-001/004
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:08:25. **Bukatu:** 00:10:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Eskolara ahal zuten guztietan joaten ziren, baina inoiz geratzen ziren etxaldean lanean. Ardiak, behiak, txerriak... denetik zuten. 80 bat ardi izaten zituzten, gehienara ere.

3. Artozuritzea

- **Erref:** ATH-001/007
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:14:05. **Bukatu:** 00:16:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

<p>Artazuritze egunetan lana eta festa batzen ziren. Zuritzaileak, ganbarara jasotzaileak, jostalariak... Pare bat gautako lana izaten zen. Gizon eta emakume, denak aritzen ziren arto zuritzen zein gari-jotzen.</p>

4. Txerria hiltzen

- **Erref:** ATH-001/009
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:18:03. **Bukatu:** 00:19:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Batzen artean txerriari eutsi eta mahai gainean hiltzen zen. Gero lastoaz erre. Hesteak errekan garbitzen ziren. Tripotak emazteek egiten zituzten, gizonak berriketan zebiltzan bitartean.</p>

5. Ardi-moztea

- **Erref:** ATH-001/010
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:19:50. **Bukatu:** 00:22:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

<p>Bortutik, Maidalena menditik, ardiak etxera ekarri eta ilea moztu; eta hurrengo egunean bortura itzultzen zituzten. Familiakoen artean egiten zuten lana. Orain urtean bi aldiz moztzen da, lehena uztailaren bukaeran eta bigarrena urrian.</p>

6. Behiak txahalak egiteko, ez esnetarako

- **Erref:** ATH-001/012
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:23:26. **Bukatu:** 00:25:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Hamabost bat behi izaten zen etxe bakoitzean. Txahalak egiteko ziren gehienbat. Esnea etxerako bakarrik, ez zen saltzen.

7. Ogia labean egiten

- **Erref:** ATH-001/013
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:25:12. **Bukatu:** 00:27:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Garia ("ogia") ez zen saltzen. Ogia egiteko eta abereentzako erabiltzen zen. Astean behin egiten zuten, neskenegunez (larunbata). Goizeko zortzietako piztu behar izaten zen labea ondo berotu zedin. Labea gorritutakoan, eguerdi aldera sartzen zen ogia.</p>

8. Taloa erretzen

- **Erref:** ATH-001/014
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:27:11. **Bukatu:** 00:28:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Arto-irina eta ogi-irina nahastuta egiten zuten taloa. Pierrak dio oso gozoa zela xingarrarekin edo arrautza frijituarekin. Bortuan zeudenean taloa nola erretzen zuten kontatzen du.</p>

9. Gaztainak, zopa eta abar su aitzinean

- **Erref:** ATH-001/015
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:28:57. **Bukatu:** 00:30:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Zartaginean erretzen zituzten gaztainak. "Su aitzinin" (beheko suan) egiten zuten dena. Zopa ere bai, "tipiña" esaten zaion pertz batean. Noeren garaiko istorioak direla dio Pierrak, umorez.

10. Karburo-argia besteak baino hobea

- **Erref:** ATH-001/017
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:30:45. **Bukatu:** 00:31:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Karburo argia "lanterna" (petrolio-zkoa) eta "buxia" baino hobea omen zen. Karburo-ontziari "zetilena" deitzen zitzaion. Erdi ilunpean egoten ziren. Eskerrak etxeko lanak begiak itxita ere bazekizkiten.

11. Uztarrirako behiak, ez idiak

- **Erref:** ATH-001/018
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:31:56. **Bukatu:** 00:33:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Iratzea anitz biltzen zuten. Lastoa ere bai mandoei-eta emateko. Mando ugari zen lehen garraio-lanetarako. Idirik, berriz, ez, behiak erabiltzen ziren uztarrarian. Uztarri bakarrarekin hezitzen zituzten behiak.

12. Atharratzera mezara, 4 km-ko bidean

- **Erref:** ATH-001/019
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:33:58. **Bukatu:** 00:35:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

<p>Mezara Atharratzera joaten ziren, amatxi zaldi gainean eta eurak oinez. 4 kilometroko bidea dago herrira. Auzoan bazen eskola baina elizarik ez. Maidalenen bada eliza, baina urtean birritan bakarrik ematen da meza.</p>

13. San Martin eta San Markos, egun seinalatuak

- **Erref:** ATH-001/021
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:36:22. **Bukatu:** 00:37:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Mariannek dio azaroaren hamaika (San Martin eguna) zela errenta-eta pagatzeko eguna. San Markos egunez prozesioa egiten zen Atharratzetik hurbil duten baseliza bateraino.

14. Bestaberri (Berbizkunde) Eguna

- **Erref:** ATH-001/022
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:37:42. **Bukatu:** 00:39:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Atharratzen prozesioa egiten zen Bestaberri egunez. Kanpoan ezartzen zen aldarea, eta bidea lorez eta belarrez estaltzen zen. Klika (musikariak) ere baziren. Baina haren beharrik ez omen zen elizan, oso kantari onak zeudelako.

15. Mezara eta bezperetara igandetan

- **Erref:** ATH-001/023
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:39:41. **Bukatu:** 00:40:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Igande goizean mezara jaisten ziren herrira (4 km), bazkaritara itzuli eta arratsaldean bezperetara. Mariannek dio ez zela beste distrazionerik, baina orain bezain uros (zoriontsu) bizi zirela.</p>

16. Absoluziorik ez mutilekin dantzan eginez gero

- **Erref:** ATH-001/024
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:40:40. **Bukatu:** 00:43:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Agorrilean ziren Atharratzeko festak, hiru egunez. Txirula eta tanburrina jo eta dantzan. Xiberoko dantzez gain, akordeoiaz bestelako dantzak soinuak ere jotzen ziren. Mutilekin dantzan eginez gero, apaizak ez omen zuen absoluziorik ematen. Orduan estuegi eta orain laxoegi, dio Pierrak.

17. Marianneren senarra alemanek hil erresistentzian aritzeagatik

- **Erref:** ATH-001/026
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:45:18. **Bukatu:** 00:47:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Mariannek dio Atharratzera bai, baina Maulera eta ez zirela joaten. Ez duela anitz profitatu gazte denbora. Beti lanean etxean. Aita gazterik galdu zuen, senarra ere bai, ezkondu eta hiru hilabetera, alemanek eraman eta garbitu baitzuten erresistentzian aritzeagatik. Salaketa baten erruz erori omen ziren bera eta beste bi lagun.

18. Gestapokoak Atharratzen

- **Erref:** ATH-001/041
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 01:12:05. **Bukatu:** 01:14:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Marianne baserrian zen gerla denboran. Alemaniak janariz (ardi, txahal...) hornitu behar izaten zituzten eske zetozenean. Atharratzen ziren Gestapokoak. Ez zuen errazionamendu kartilarik eta horrelakorik ezagutu. Herritik urrun bizi ziren eta tratu gutxi izan zuten alemanekin.

19. Zenbait jende aberastu gerrari esker

- **Erref:** ATH-001/043
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:16:33. **Bukatu:** 01:18:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Gerla amaitu zenean ezagutu omen zuen nork egin zuen dirua gerrari esker eta nork ez. Berak, bost urteren ondoren, ez omen zuen ezta mila libera ere. Eta herriko zenbait aberastu egin omen zen.

20. Mugalariak Santa Grazin eta Irati aldean

- **Erref:** ATH-001/044
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 01:18:03. **Bukatu:** 01:19:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Gestaporen gune inportantea zen Atharratze, muga kontrolatzeko. Santa Grazitarrak mugalari gogorak ziren. Irati eta beste leku batzuetatik ere pasatzen zen jendea hegoaldera.

21. Anitzek lagundu zieten alemanei

- **Erref:** ATH-001/045
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 01:19:45. **Bukatu:** 01:21:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Alemanei lagundu zien jende anitzek, sosagatik, noski. Alemanak joan zirelarik, zigorrak izan ziren; emakumeei ilea moztu eta horrelakorik izan zen galdetuta, Mariannek baietz dio, baina eurek ez zituztela ikusi, ez zirelako herrira jaisten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-27

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com